

סדר קדשים | מסכת זבחים צ"ח-ק"ד
פרשת ויגש | א'-ז' בטבת תשפ"ו (21-27 לדצמבר 2025)

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת זבחים צ"ט, א'

בעי ריש לקיש: בעל מזם והוא טמא, מהו שיחלקו לזו? כיוון דלא חזי ורחמנא רבייה - לא שנא, מה לי טמא מה לי בעל מזם, או דלמא ראוי לאכילה - חולק, שאינו ראוי לאכילה - אינו חולק?

בעי - שאל

כיוון דלא חזי - כיוון שאינו ראוי

ורחמנא רבייה - והקדוש ברוך הוא ריבה אותו

הסבר: ריש לקיש שאל האם כוהן בעל מזם, שהוא גם טמא, יכול לקבל חלק מבשר הקורבנות. מצד אחד, כוהן בעל מזם יכול לקבל חלק מהקורבנות למרות שאינו יכול להקריב - ואם כן, זה לא משנה שהוא גם טמא. ומצד שני, אולי רק כוהן שראוי לאכול את הקורבנות - יכול לחלוק בהם, ומכיוון שכוהן טמא אינו ראוי לאכול - אינו מקבל חלק

דף צ"ח: טבול יום ומחסר כפורים

"טבול יום" הוא אדם שטבל, או חפץ טמא שהטבילוהו לטהרתו, אך עד צאת הכוכבים לא סרה טמאתו לחלוטין. פגמו "טבול יום" הוא על-שם שטבל אך עליו להמתין שיחלף היום. טבול יום נחשב טהור לגבי רב דיני התורה, למעט תרומה וקדשים, ולפיכך כהן טבול יום אסור באכילתם.

בדף זה לומדים גם על "מחסר כפורים". מחסר כפורים הוא טמא שלאחר סיום הליך טהרתו, הוא נחשב טהור לכל דיני התורה. אך עדיו קיימת בו טמאה חלשה שבגללה הוא אסור באכילת קדשים ובכניסה לבית המקדש, עד שיביאו את קרבנות חובתם. עד אז הוא מכנה "מחסר כפורים".

דף צ"ט: סל תאנים ומגרפה

בזמן בית המקדש, אדם נשא על כתפו סל תאנים ובתוכו מגרפה, המשמשת להפרדת תאנים דבוקות. כדי שפלי יחשב טהור ולא יטמא תרומה, וכדי שמאכל יהיה טהור ויהיה ראוי להיות תרומה, לא מספיק שהבעלים שלו יודע שהוא לא נטמא אלא עליו לשמור שהוא לא יקבל טמאה.

דף ק': דיני הפה

התורה מצוה את הכהנים שלא יהיו טמאים, אם הם רואים טמאה במקום מסוים עליהם להזהר שלא להתקרב אליה כדי שלא יטמאו. אבל אם אחד משבעת הקרובים של כהן נפטר, למשל אשתו של הכהן, יש לו מצוה להיות טמא ולהשתתף בהלווייתה ובסדורי הקבורה.

דף ק"א: יום הקמת המשכן

כאשר הקימו את המשכן במדבר סיני - יצאה אש מאת ה' והרנה את נדב ואת אביהוא, בני אהרן הכהן. באותו יום הקריבו את הקרבנות שה' צוה להקריב לרגל הקמת המשכן, וכן קרבו חטאת, כי היה זה ראש חדש, ובראש חודש מקריבים שעיר חטאת.

דיני הפהנה קובעים, שכהן או אונן אינו רשאי לאכול קרבנות. [אונן הוא האבל שנופטר לו קרוב. ביום הפטירה הוא מכנה "אונן"]. לכן אהרן ובניו לא אכלו את קרבן שעיר החטאת, כי הם אוננים. ראה זאת משה ואמר להם: למה לא אכלתם? הרי ה' אמר לי שתאכלו את המנוחה שמקריבים היום לכבוד הקמת המשכן, אפלו שאתם אוננים, ומכאן יש ללמד שגם את החטאת עליכם לאכול.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתיהם,
ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 16:07	כניסת שבת: 16:15
יציאת שבת: 17:23	יציאת שבת: 17:22
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 16:22	כניסת שבת: 15:31
יציאת שבת: 17:25	יציאת שבת: 16:58

★ | מן ההיסטוריה

עיד אל-בנות

חג הבנות או ראש חודש לבנות הוא חג שנחגג על ידי חלק מהקהילות היהודיות בצפון אפריקה על נס את העוצמה הנשית, הגבורה, החוכמה והאחוה של נשים לאורך הדורות. לפי מסורת אחת, מקור החג בגבורתה וחוכמתה של יהודית, שכבשה ביופייה את הולופרנס שר הצבא, ערפה את ראשו והצילה בזכות מעשיה את אנשי יהודה. מסורת אחרת גורסת שהחג נוצר לזכר גבורתה של האישה שעוררה את אחיה החשמונאים להתחיל את המרד ביוונים. לפי השערה נוספת, מקור החג במסופר במגילת אסתר, לפיה זה היום שבו הובאה אסתר בפני המלך אחשוורוש והומלכה תחת ושתי. החג נשומר בחלק קטן מקהילות ישראל בצפון אפריקה: תוניסיה, ג'רבה, לוב, אלג'יריה ומרוקו. נשים, נערות וקשישות נהגו וחלקן נוהגות עד היום להתאסף לחגיגה שבה הן לומדות, רוקדות, שרות ושולחות מנות אישה לחברתה. יש שנהגו לבקש סליחה אישה מרעותה, כביום הכיפורים; יש שנהגו לקיים ביום זה חגיגה לכל בנות המצווה.

חג הבנות באלג'יר (Wikipedia, Eladkarmel)

מתפללים

אחת מבנות כהן בת ה-15, נקראת על שם סבתא שלה. היא ממש לא אוהבת את השם שלה, לדעתה זה שם מיושן ולא מודרני, והיא מתביישת בשם הזה. היא הודיעה להורים שלה שכשתיגע לגיל 18 ותהיה בוגרת על פי החוק, היא תיגש למשרד הפנים ותבקש לשנות את שמה לשם יותר עכשווי ומודרני - שם שהיא תשמח איתו ולא תתבייש בו. דבריה אלו של הבת עוררו דיון סוער במשפחת כהן.

מצד שני

חלק מבני המשפחה טענו שאם היא תחליף את השם זו תהיה פגיעה בזכרה של הסבתא שהיא קרויה על שמה, ובמקום להתבייש בשם, היא צריכה ללמוד יותר על דמותה של הסבתא, ולהיות גאה בכך שהיא זכתה להיות קרויה על שמה. למרות שאולי היא לא ממש שמחה עם השם הזה, זה השם שהוריה נתנו לה, ואין לה זכות להחליף את השם ולפגוע בהם.

מצד אחד

חלק מבני המשפחה טענו שאם היא באמת מרגישה כל כך רע עם השם שלה ומתביישת בו, אז זכותה בתור בוגרת לשנות את שמה לשם שתאהב ותשמח בו.

... מה אתם חושבים?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | דמות מההיסטוריה

יהודית

הייתה אישה שמתוארת בספר "יהודית" מתקופת בית שני. מסופר שכאשר הולופורנס, שר הצבא של נבוכדנאצר, עמד לכבוש את ירושלים, יצאה אליו יהודית והעמידה פנים שהיא רוצה להצטרף אליו. היא מצאה חן בעיני הולופורנס, והוא הזמין אותה למשתה שבמהלכו שתה והשתכר. אז לקחה יהודית את חרבו, כרתה את ראשו והביאה אותו אל היהודים. כאשר גילו חייליו שמפקדם נהרג, נפל עליהם פחד גדול והם ברחו מהמקום. יש המקשרים את הסיפור לחנוכה ולניצחון על אחד ממנהיגי היוונים.

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

מעטים מול רבים

בתפילות על הניסים שאומרים בחנוכה מזכירים שה' מסר "רבים ביד מעטים". פעמים רבות בהיסטוריה נאבק עם ישראל מול אויבים רבים וחזקים ממנו, במצב של מעטים מול רבים, ובחסדי ה' גבר עליהם. כך היה בתקופת התנ"ך, ובמלחמות המכבים, ובמלחמות ישראל בזמננו.

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מיהי האישה שבתמונה?
 - 2 מיהו האיש היושב על כס המלכות?
 - 3 מדוע הוא מושיט לה את השרביט?
 - 4 מה היא עשתה לפני שבאה אליו?
 - 5 לפי השערות מה אירע ב- א' טבת לאסתר?

חִצְבָּה!

אם תקחו טמא שטבל היום,
וטמא שעדיין לא הביא קורבנות,
ותקחו מכל אחד מהם את המילה השנייה -
תקבלו יום שמכפר על עוונות:

השתתפתם כבר בחידון חנוכה של התלמוד הישראלי?

שלחו הודעת ווטסאפ למספר 052-120-9999
ענו על השאלות של חידון חנוכה 'לאורם של גיבורינו'
בחידון נלמד על גיבורי עם ישראל מימי התנ"ך ועד ימינו
דרך שירים וסיפורים מופלאים. והיכנסו להגרלה נושאת
פרסים של ציוד קמפינג אישי.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרכ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260	
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר קדשים | מסכת זבחים | דף ק"א - ק"ד

אמר לו אהרן: אי אפשר להשוות בין המנחה לבין קרבן החטאת, כי המנחה היא קרבן שקרב רק לרנל הקמת המשכן, ואלו שעיר חטאת של ראש חדש, הוא קרבן שנוהג לדורות, בכל ראש חדש. שמע משה רבנו את הדברים, והודה לאהרן.

דף ק"ב: אלישבע בת עמינדב

ביום שהקימו את המשכן, היו לאלישבע בת עמינדב אחות נחשון חמש סבות לשמח:

- א. גיסה, משה רבנו, היה מלך ישראל.
- ב. בעלה, אהרן הכהן, היה כהן גדול.
- ג. הבן שלה, אלעזר הכהן, היה סגן כהן גדול.
- ד. הנכד שלה, פנחס בן אלעזר, היה כהן משוח מלחמה.
- ה. אחיה, נחשון, היה נשיא של שבט יהודה.

דף ק"ג: עדותו של סגן כהן גדול

המשנה הנלמדת בדף זה מביאה דיין בין תנאים ועדות מפי תנא, שהיה סגן כהן גדול בבית המקדש:

מה עשו בעורות של הקרבנות שהקרבנו בבית המקדש? הם נתנו לפהנים. המשנה אומרת, שאם שחטו קרבן ומצאוהו פסול, אין העור שיה לכהנים, אלא שורפים את העור יחד עם הקרבן הפסול.

רבי עקיבא חולק ואומר, שאם העור כבר הפשט מהקרבן, הוא נתן לכהנים, אפלו שהקרבן פסול, ואת דעתו הוא סומך על עדות של רבי חנינא סגן כהן גדול שאמר: בכל ימי בבית המקדש, לא ראיתי שמוציאים לשרפה, עור שפכר הפשט מקרבן.

דף ק"ד: כבוד העני

בשר קדשי קדשים שנופסל לאכילה, צריך לשרף בבית המקדש. בשר קדשים קלים שנופסל לאכילה, צריך לשרף גם כן, ואותו שרפו במקום מסוים בהר הבית שכנה "בירה". זו שיטת רבי יוחנן.

באילו עצים השתמשו כדי לשרף את הקרבנות הפסולים?

בעצים ששיכים לבית המקדש.

מדוע? הרי מצות שרפת הקרבן הפסול מטלת על הבעלים של הקרבן, אם כן שיביא עצים בעצמו.

אלא שחז"ל חששו, שעני שאין לו כסף לרכש עצים לשרפה, יתביש לעין כל שהוא צריך להקבל מאחרים עצים לשרפה, כי השרפה נעשתה במקום פמבי. לכן תקנו, שהכל ישרפו בעצים של בית המקדש וכה לא יתבישו העניים.

דבר תורה

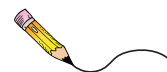
אחד הרגעים המסוכנים ביותר בחייו של יוסף היה דווקא בזמן שבו הוא נשאר לבד עם אחיו וגילה להם שהוא אחיהם. ברגעים לפני שהתגלה, ביקש יוסף מכל השומרים והאנשים לצאת מחדרו, והוא נשאר שם רק עם השבטים אשר היו מלאים בכעס ורצו להורגו על כך שנטל את בנימין אחיהם.

המדרש מסביר שלמרות שיוסף ידע שתהיה לאחים הזדמנות לחסל אותו, הוא העדיף לבקש מכל השומרים ובני הבית לצאת, כדי שלא לבייש את אחיו בפני המצרים שהיו מסביב. בהתנהגות זו הלך יוסף בדרכה של תמר שהעדיפה למסור נפשה ושלא לבייש את יהודה, וכפי שלימדונו חז"ל - "נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני תבירו".

שאלות השבוע

1. מתי מצווה על כוהן להיטמא למת?
2. באיזה יום הייתה חנוכת המשכן?
3. מי הייתה אחותו של נחשון בן עמינדב?

בין הפותרים נכונה תעריך הגרלה שבועית* והזכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. אסתר המלכה
2. אחשוורוש
3. כדי לאשר לה להיכנס בלי שיהרגו אותה
4. צמה שלושה ימים
5. לפי ההשערות זה היום שבו הובאה אסתר בפני המלך אחשוורוש והומלכה תחת ושתי.

חידה (עמ' 3)

תשובה: טבול יום + מחוסר כיפורים = יום כיפורים

